

Dkt. Daniel K. Darko, Nyaraka za Gerezani, Kipindi cha 19, Utangulizi wa Waefeso, Sehemu ya 2

© 2024 Dan Darko na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Dan Darko na mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Nyaraka za Magereza. Huu ni kipindi cha 19, Utangulizi wa Waefeso, Sehemu ya 2.

Karibu tena kwenye mfululizo wa mihadhara ya masomo ya Biblia kuhusu nyaraka za gerezani. Tumekuwa tukipitia Waefeso, na kwa kweli, katika hotuba iliyopita, tuliangalia mambo muhimu kuhusu utangulizi wa barua hii.

Nilikuelekeza kwenye mambo machache muhimu miongoni mwao au labda baadhi ya vipengele vikuu, ambavyo ni maswali ya uandishi. Ni nani aliyeandika Waefeso? Nami nilibishana na kukuelekeza kwenye ukweli kwamba bado kuna ubishani katika usomi kuhusu ni nani aliyeandika Waefeso. Lakini hoja hiyo inaegemea upande wa uandishi wa Paulo.

Kwa hivyo, wengi wetu katika usomi wa Pauline leo, angalau katika maoni yao ya hivi karibuni, sote tunaonekana kubishana kwamba Pauline ndiye mwandishi wa Waefeso. Lazima niifafanue kauli hiyo kidogo kwa sababu ukichukua maoni ambayo yameandikwa na mtu ambaye si wainjilisti, huwa wanapuuza hata ushahidi wa wasomi wengi wanaounga mkono usomi wa Pauline. Na unaweza kukutana na kauli kama wasomi wengi wanavyofikiri Pauline ndiye aliyeandika Waefeso.

Hiyo ni kutia chumvi kupita kiasi. Haiko hivyo tena katika chuo cha usomi cha Pauline. Kwa hivyo hebu tuangalie barua hii tunapoendelea na mjadala, kana kwamba iliandikwa na Paulo.

Kuhusu swali la kama iliandikwa kwa ajili ya Efeso au kwingineko, nilitaja baadhi ya hati za zamani na labda baadhi ya hati zetu za zamani zaidi, bila kujumuisha kifungu cha Efeso au Efeso katika maandishi ya Kigiriki. Lakini bado, tunapochunguza ushahidi, ushahidi unaonekana kuonyesha ukweli kwamba Efeso ilikuwa sehemu ya hati ya asili kila wakati, au pengine ilikuwa sehemu ya hati ya asili. Baadhi ya baba wa kanisa la kwanza na wengine waliofanya kazi na maandishi haya hapo awali walirejelea maandishi hayo hivyo.

Ikiwa mtu bado anabishana kuhusu mahali ambapo barua hiyo iliandikwa au kuelekezwa, jambo moja ni hakika. Dhana zote kuhusu mahali ambapo barua hiyo iliandikwa zinaonyesha eneo moja dogo la kijiografia katika Uturuki ya kisasa. Katika ulimwengu wa karne ya kwanza, mahali hapo paliitwa Asia Ndogo ya Magharibi.

Na kwa hivyo suala hilo si tatizo hasa. Tunarekodi mihadhara hii huko New England. Tukisema barua imeandikiwa New England, au barua imeandikiwa Boston, na labda

barua hiyo imeenea katika sehemu tofauti za New England, bado iko katika eneo pana , ikishughulikia masuala ya jumla ambayo yameenea katika eneo hilo.

Kwa hivyo, nilihitimisha katika mjadala huo kwamba tunawachukulia Waefeso katika darasa hili kama ilivyoandikwa na Paulo na kuandikwa au kuandikiwa makanisa huko Efeso na maeneo ya jirani ili wale walio katika jiji kubwa la Efeso waweze kupata barua hii, kuisoma, na labda hiyo inaeleza maana ya barua hii kwa ujumla. Kama unakumbuka hotuba yetu ya mwisho vizuri, nilianza kutaja masuala ya msingi katika barua hii. Na labda, kulingana na mahali unapofuatilia mfululizo huu wa mihadhara mtandaoni, labda unashangaa sana au labda unajiuliza kwa nini mambo haya yote ya kidini na mambo haya yote ya kichawi.

Lakini kama labda unafuatilia hili kutoka Afrika, Asia, au Amerika Kusini, unasema, siku zote nilidhani Paulo anapaswa kujua hili. Au siku zote nilidhani hivyo ndivyo walivyokuwa wakipitia. Ndiyo, ndivyo ilivyo.

Ilitokea kwamba ilikuwa ulimwengu ambapo dini ilikuwa kila mahali. Kwa kweli, shughuli za kidini za kipagani zilijumuishwa katika utamaduni. Hakukuwa na tofauti kama hiyo kati ya utamaduni na dini.

Dini na utamaduni viliunganishwa. Na hivyo ndivyo ulimwengu ambao Wakristo wa kwanza walikuwa wakifanya kazi katika Asia Ndogo Magharibi. Pia nilirejelea uchawi na unajimu uliokuwa umeenea wakati huo na nikaanza kukuonyesha katika kitabu cha Matendo jinsi baadhi ya mambo haya yalivyokuwa yakijitokeza katika simulizi la Luka kuhusu Ukristo wa mapema huko Efeso.

Ili tu kukupa mwanga wa kile kilichokuwa kikiendelea Asia Ndogo Magharibi na baadhi ya masuala yaliyojitokeza katika barua ya Waefeso na jinsi historia hii inavyopaswa kutusaidia kuweza kuelewa ni nini Paulo anajaribu kuwaambia kanisa hili. Hebu turudie mfululizo wa mwisho kabisa wa mistari niliyosoma kutoka kitabu cha Matendo ili kukukumbusha jinsi Luka anavyoelezea Ukristo wa awali huko Efeso. Kama utakumbuka, nilikuelekeza kwenye ukweli kwamba Paulo, akija Efeso, aliuliza kama walikuwa wamepokea Roho Mtakatifu.

Maswali yalipoulizwa kuhusu hilo, na kukawa na kuzuiwa kwa kutokuwa na uhakika, Paulo baadaye aliwabatiza baadhi ya watu, waliwaombea, na kukawa na kumiminwa kwa nguvu ya Roho Mtakatifu. Katika Uyahudi wa awali na Wakristo Wayahudi, ilikuwa muhimu kwao kuona nguvu ya Roho Mtakatifu ikifanya kazi, na pia miongoni mwa Mataifa, ili kuthibitisha ukweli kwamba kazi ya Mungu iko hapa, pia miongoni mwa Mataifa. Kundi la watu ambalo vinginevyo linajulikana kama najisi, halifai, na, kwa upande wa mwingiliano, mwingiliano mdogo ikiwa wewe ni Myahudi mwenye msimamo mkali.

Walipitia nguvu ya Roho Mtakatifu. Mojawapo ya mambo mengine waliyopitia ni kwamba Paulo alifanya miujiza, au niseme Mungu alifanya miujiza. Hiyo ndiyo lugha ya Luka.

Mungu alifanya miujiza ya ajabu kupitia Paulo. Ninapenda hadithi hii, hasa wanafunzi wangu wa Kiafrika. Tunajaribu kufurahisha sana kuhusu hili tunapozungumzia kuhusu wana wa Sceva.

Wana wa Skewa walifundisha kwamba jina la Yesu ni jina la kichawi. Kwa hivyo wangechagua jina hili, na wangelitaka kuliita kwa jina la Yesu na kulitumia kupunga pepo. Lakini fikiria hilo kwanza unapofikiria kuhusu kupunga pepo kwa sababu kwa kawaida sisi hupuuza hilo.

Hawa ni watoto wa kuhani mkuu Myahudi huko Efeso. Ni mara gani ya mwisho uliona katika Uyahudi kwamba kufukuza pepo ilikuwa sawa? Naam, hawa jamaa walikuwa tayari wamezoea tabia za Mataifa, na walidhani, tutaendelea na hili, na kama jina hili Yesu ambalo Paulo analiita linasababisha maajabu makubwa kutokea mjini, tutatumia jina hilo. Ni neno kali na la kichawi.

Unakumbuka nilikukumbusha kuhusu maneno sita ya kichawi huko Efeso yanayoitwa Efeso Grammata . Labda walidhani tuna neno lingine lenye nguvu la kichawi. Waliingia, walisema kwa jina la Yesu ambalo Paulo na wengine wanazungumzia, mapepo yalitoka, na kwa kweli, hilo lilikuwa tukio baya.

Yule mwenye pepo aliwarukia, akawapiga, na tukaambiwa kwamba walikuwa wakikimbia wakirudi uchi. Hiyo si filamu nzuri sana kufikiria. Kwa hivyo yote hayo yalikuwa yakiendelea huko Efeso.

Ufukuzaji pepo, watoto wa makuhani wakuu wa Kiyahudi waliohusika katika ufukuzaji pepo, wenye pepo waliopagawa na pepo wakiwarukia watu na kusababisha matatizo ya kila aina. Pia nakumbusha mawazo yako katika sehemu ya mwisho ya usomaji kuhusu sura ya 19 ya Matendo, ambapo idadi kubwa ya wale wanaofanya uchawi walileta vitabu vyao baada ya kuwa waumini kwa mitume ili kuvipinda, nami ninakuonyesha katika maandishi hayo jinsi walivyosema bei ya vitabu hivi vya uchawi ilikuwa juu sana. Pia inasisitiza ukweli kwamba kulikuwa na uchawi huko Efeso.

Hebu tuendeleo kidogo kisha tuanze kuendelea polepole kwenye maandishi. Acha nikuonyeshe kitu zaidi katika kitabu cha Matendo kinachokusaidia kuungana na taarifa za msingi nilizokupa katika hotuba iliyopita. Kwa hivyo tunajua mambo haya yote, na tunapokuja kwenye kitabu cha Matendo, tunaona tena Matendo 19 kutoka mstari wa 23.

Wakati huo kukatokea ghasia kubwa kuhusu Njia. Kwa maana mtu mmoja, jina lake Demetrio, mfua fedha, aliyetengeneza vihekalu vya fedha vya Artemi, alimletea fundi

huyo faida kubwa. Akawakusanya pamoja na mafundi waliokuwa na kazi kama hizo, akasema, “Ee bwana, unajua kwamba kutokana na biashara hii tunapata utajiri wetu.”

Nanyi mnaona na kusikia kwamba si katika Efeso tu bali karibu Asia yote, Paulo amewashawishi na kuwapotosha watu wengi wakisema kwamba miungu iliyotengenezwa kwa mikono si miungu. Na kuna hatari si tu kwamba biashara yetu hii inaweza kudharauliwa, bali pia hekalu la mungu mkuu Artemi litahesabiwa kuwa si kitu, na hata utukufu wake uondolewe, yeye ambaye Asia yote na ulimwengu wote wanamwabudu. Waliposikia haya kutoka mstari wa 28, wakakasirika na kupiga kelele, Artemi wa Waefeso ni Mkuu.

Kwa hiyo, mji ukajaa ghasia, wakakimbilia pamoja ndani ya ukumbi wa michezo. Unakumbuka nilikuonyesha ukumbi wa michezo ambapo watu 25,000 walikuwa wameketi? Wakakimbilia kwenye ukumbi wa michezo, wakiwachukua Gayo, Aristarko, Wamakedonia waliokuwa pamoja na Paulo katika safari. Lakini Paulo alipotaka kuingia na kuwa miongoni mwa umati, wanafunzi hawakumruhusu.

Lakini walipotambua kwamba alikuwa Myahudi, kwa kama saa mbili, wote walipiga kelele kwa sauti moja: “Mkuu ni Artemi wa Waefeso! Mkuu ni Artemi wa Waefeso.”

Unakumbuka nilikuambia kuhusu ushawishi wa mungu mama wa kike wa Efeso, Artemi. Hili ndilo pambano ambalo Wakristo wa kwanza wangekabiliana nalo. Luka aliandika simulizi lililotokea labda kati ya miaka sita na saba kabla ya Waefeso kuandikwa.

Na nilikuambia kwamba tunashughulika na watu wapatao 250 hadi 300,000 jijini. Kwa hivyo, fikiria labda Wakristo 2,000 mjini na Wakristo wengine katika maeneo mengine. Shinikizo la mara kwa mara la maelfu ya watu hawa na ushawishi huu wote.

Kwa hivyo, kile Paulo alichokutana nacho kilikuwa mwanzo, lakini shinikizo lingekuwa kubwa kadri idadi ilivyokuwa ikiongezeka. Huo ndio msingi wa jumla wa Ukristo wa mapema huko Efeso. Sasa, wacha nisonge mbele haraka kutoa maoni kabla hatujaendelea.

Uhusiano kati ya Waefeso na Wakolosai. Tulipokuwa tukiangalia Wakolosai, nilikuvutia kwenye nyenzo hii inayofanana. Na ni muhimu nikukumbushe upya kabla ya kuingia kwenye jaribio hili kwa sababu ya kile wasomi wanachokitoka kutokana na hili.

Mara nyingi wawili hao hutendewa pamoja kwa sababu mbalimbali. Mtindo wao unafanana na theolojia yao, lugha zao, na mtazamo wao wa ulimwengu. Wanazungumzia nguvu za kiroho.

Kwa upande wa mtindo, zina sentensi ndefu zaidi , ambazo ndizo tunazoziiita jeniti kwa Kigiriki. Wanapenda kutumia wakati mwingi wa jeniti. Katika zingine, ambazo pia hujulikana kama redundancies, tunazipata zile zilizoangaziwa katika barua hizi.

Mfumo wao wa kitheolojia unafanana sana kwa kiasi kikubwa. Tulipokuwa tukiangalia Wakolosai, hata nilikuelekeza kwenye maneno mengi ambayo vitabu hivi viwili vinashiriki kwa pamoja. Vina maudhui yanayofanana.

Wanazungumzia kanuni za nyumbani. Wanazungumzia mamlaka na mamlaka. Wanazungumzia kuhusu kiini cha Kristo katika jumuiya hizi, kwa madai kwamba Wakolosai wanapendezwa na waziwazi, wakishughulikia mafundisho ya uongo kanisani.

Waefeso ina sauti ya jumla katika suala hilo. Kama una muda, nitakuhimiza uchukue muda wa kuangalia vifungu hivi. Ningependa kukushauri.

Zilinganishe tu ikiwa unaweza kusimamisha somo lako na uangalie hili. Chukua muda wako kusoma Waefeso 1 kutoka mstari wa 1 hadi wa 2 na ulinganishe na Wakolosai 1:1 hadi wa 2. Soma Waefeso 1, mstari wa 3 hadi wa 18, na ulinganishe na Wakolosai 1:3 hadi wa 11. Waefeso 3:1 hadi wa 13.

Unalinganisha Wakolosai 1:24 na sura ya 2, mstari wa 5. Linganisha baadhi ya nyenzo katika 4:17 hadi 6:9 na hasa linapokuja suala la kanuni za nyumbani za Wakolosai sura ya 3, mstari wa 5 hadi sura ya 4, mstari wa 1. Na kisha, unapoanza kusoma kuhusu maombi na mengine, angalia Waefeso sura ya 6, mstari wa 18 hadi 20, na ulinganishe na jinsi maneno hayo ya maombi yanavyowekwa pamoja katika Wakolosai 4:2 hadi 4. Waefeso 2, mstari wa 21 hadi 22, sehemu ya salamu za mwisho ikilinganishwa na kinachoendelea kuelekea mwisho wa Wakolosai. Unaanza kugundua kufanana kwingi, kihalisi, kufanana hata kwa msamiati. Lakini pia nilikukumbusha, ukikumbuka kutoka kwa majadiliano kuhusu Wakolosai, imekuwa muda sasa ambapo wawili hawakubaliani kwa 40%.

Na makubaliano yenyewe hayapaswi kuchanganywa na matumizi sawa ya maneno au maudhui. Maneno yale yale hutumika katika visa vingi, lakini maneno yale yale hutumika tofauti kabisa. Kufanana kunaweza kuhesabiwa kwa ukweli kwamba herufi hizo mbili zinategemeana au mtu mmoja ndiye aliyeziandika zote.

Na ningependa kuchagua kesi ambapo mtu mmoja aliandika barua zote mbili. Baada ya kusema hivyo, mtu huyu mmoja atakuwa Paulo. Kwa hivyo, hebu tuendeleo kwenye tukio la Waefeso.

Ni matukio gani au nini kilichokuwa nyuma ya uandishi wa Waefeso? Labda utaona hilo kuwa la manufaa. Ni muhimu kwetu kuangalia matukio kwa sababu hatuwezi

kuchagua barua hii na kudhani kwamba hakuna kilichotokea na ghafla barua fulani inatokea mjini na baadhi ya watu wanaifanyia kazi, tusije tukatumia muda mwingi tukijiuliza ni nani aliye nyuma ya barua hii na ni nani mtu huyu wa ajabu aliye nyuma ya barua ambaye hata hatumjui na mtu huyo hata hatatuambia yeye ni nani. Jambo la kwanza kuhusu tukio la barua hii ni kwamba iliandikwa na Paulo kutoka gerezeni la Kirumi ili kuwapa waumini wapya ambao wameongoka kutoka dini za kipagani.

Walikuwa wakijihusisha na unajimu. Walikuwa wakijihusisha na kila aina ya shughuli za kipagani mjini na walikuwa wameongoka na kuwa Wakristo. Barua hii iliandikwa ili kuzungumza nao mahususi na kuhakikisha kwamba imani yao imejengwa katika injili.

Pia inaelekezwa kwa baadhi ya Wayahudi ingawa jamii ya Wayahudi, kama tunavyoona kutoka kwa vyanzo vinavyopatikana kwetu, itakuwa wachache kanisani, lakini kwa vyovyote vile, kulikuwa na baadhi ya Wayahudi wachache kanisani ambao wanaweza kuwa na matatizo yao wenyewe. Kwa kweli, katika simulizi la Luka, nilikuonyesha kwamba wana wa Skewa si watu wa kawaida. Walikuwa wana wa makuhani wakuu wa Kiyahudi.

Hiyo ni kusema kwamba baadhi ya Wayahudi mjini walikuwa hata wakijihusisha na shughuli za kipagani. Ushahidi kutoka kwa mafunjo ya kichawi ya Kigiriki, hati au mkusanyiko wa majaribio ya kichawi ya kale ambayo baadhi yetu tuna nakala na ufikiaji wake, unaonyesha kwamba baadhi ya Wayahudi walioishi ughaibuni walikuwa wanaanza kujihusisha na baadhi ya shughuli hizi za kichawi za kipagani. Paulo anaandika barua hii kwa Mataifa ambao wanatoka katika asili hizi zote za kipagani na Wayahudi ambao walikuwa Wayahudi wengine ambao kwa kweli wameshikamana na njia za kitamaduni za Kiyahudi na hawangekubali ukamilifu wa Ukristo au ambao labda wanahusika katika kiwango fulani cha mchanganyiko wa imani ili kutegemeza imani yao kwa nguvu na kwa nguvu katika injili ya Bwana Yesu Kristo.

Jaribu kuwakumbusha kuhusu kile ambacho Yesu amekuja kufanya na jinsi ukiwa na Yesu na maisha yako yako ndani ya Kristo, na maisha yako yako chini ya utawala, kwa maneno mengine, ukuu wa Kristo, basi hiyo ndiyo yote unayohitaji. Hukuhitaji kuogopa, au hukuhitaji kutafuta vyanzo vya nje kwa ajili ya ulinzi, mwongozo, au baraka za aina yoyote. Paulo anaandika ili kuhakikisha kwamba wanapata kipengele hiki kikuu cha injili kikiwa sawa.

Barua hiyo pia iliandikwa ili kukuza utambulisho wa Kikristo, umoja, na maadili katika makanisa. Paulo ana hamu ya kutaja kwamba kanisa si kanisa katika kijiji cha kabila moja. Kanisa liko katika mji unaofanana na baadhi ya miji tuliyo nayo leo.

Nilikuambia kulikuwa na Wayahudi pale. Kulikuwa na watu wa mataifa mengine wa aina nyingi. Ni mji mkuu wa kibiashara.

Kwa kweli, katika kitabu cha Matendo ya Mitume, tuliambiwa kwamba Apolo alitoka Aleksandria hadi Efeso. Kwa hivyo, tuna watu wanaotoka Afrika Kaskazini hadi Efeso. Tuko katika Milki ya Kirumi, na Warumi wanahusika katika shughuli za kila aina, serikali, na shughuli za kila aina katika ulimwengu wa kale.

Kwa hivyo, unaweza kuwa na Warumi hapo. Sijui kama nilitaja hili mapema katika masomo yetu. Warumi hawakuwapenda Wagiriki sana, na Wayahudi waliwaita kila mtu Mataifa.

Wagiriki wanajivunia sana kuwaita kila mtu washenzi kisha wanafikiria kuhusu kanisa ambalo lina watu hawa wote kanisani. Paulo alitaka kuhakikisha kwamba wanaelewa kiini cha kweli cha utambulisho wa Kikristo. Utambulisho ambao tunapomjia Kristo, hatujifanyi kana kwamba hatuna asili yoyote ya kikabila.

Hatujifanyi kama watu wa kabila moja. Ingawa tunatoka katika asili tofauti za kikabila na utofauti wa rangi, bado tunaweza kujiona kama washiriki wa familia ya Mungu katika nyumba ambayo Mungu mwenyewe ndiye baba, na kila mmoja wetu ni kaka na dada. Mara nyingi nimesema kwamba ikiwa unataka kuelewa kile Paulo anajaribu kutangaza huko Efeso, fikiria kuhusu familia ambapo mume ni mweusi, mke ni mzungu, na kuna watoto wa rangi mchanganyiko katika nyumba hiyo.

Bado ni familia. Unapowaona sokoni jijini New York nchini Marekani, huenda ukafikiri ni marafiki hawa wazuri. Mmoja ni mweusi, mwingine ni mzungu, na pengine wana marafiki wa Kihispania.

Fikiria hilo. Utambulisho wa Paulo wa utambulisho wa Kikristo ni kwa kanisa kujiona kama washiriki wa familia ya Mungu yenye utofauti huu wote. Hawapuuzi au kujifanya hawapo.

Namaanisha, mimi ni mmoja wa wale wanaobishana kwamba dhana nzima ya upofu wa rangi inayoendelezwa katika baadhi ya ulimwengu wetu wa Magharibi ni mzaha. Watu wanapaswa kukubali rangi yao kwa jinsi walivyo na kujifanya hawaifanyi ionekane kana kwamba watu wengine wanapomwona mtu mweusi, hawatamwona mtu huyo kama mweusi, au watu wengine wanapomwona mtu mweupe, hawatamwona mtu mweupe. Paulo angependelea kuweka mfano wa juu zaidi kwetu wa kuangalia kuhusu jinsi utambulisho wa Kikristo unavyopaswa kuonekana.

Ni katika mfumo huo ndipo anapopinga kanisa, akisema kwamba utambulisho huja na kanuni na mienendo ya ndani ya kikundi inayoimarisha umoja kanisani. Anaendelea kuangazia sifa na rasilimali za kiroho zinazohitajika, haswa nguvu ya Roho Mtakatifu na uwajibikaji wa kibinafsi, ili kufanya umoja uwe kweli katika jamii ya imani. Pia anaandika kuwataka Wakristo kuishi kwa wito mkuu.

Kwa kweli, ni katika Waefeso ambapo anatoa kauli nzito katika sura ya 4, kuishi maisha yanayostahili wito. Kwingineko, kama Wafilipi, angesema unaishi maisha yanayostahili injili. Katika Waefeso, angesema unaishi maisha yanayostahili wito, si tu wito ambao umeitiwa.

Angesisitiza ukweli kwamba jamii ni watu walioitwa kwenye mazingira ya familia yenye upendeleo, na ili uwe katika mazingira hayo ya familia yenye upendeleo, unapata kufaidika na hisia kubwa ya heshima. Ndiyo, pia ni wajibu wako kuhakikisha unafanya sehemu yako ili kudumisha heshima hiyo ili mtindo wako wa maisha, mtazamo wako, mwingiliano wako wa kijamii, na jinsi unavyohusiana na watu katika jamii usiishie kuleta aibu na aibu kwa nyumba ya imani. Paulo, akifikiria mambo haya matatu muhimu kama nitakavyojaribu kuyaweka, anaandika barua kwa Waefeso.

Baadaye, nitaelezea waziwazi kile nilichokiona kuwa bora zaidi, labda kauli ya kusudi iliyoelezwa vizuri kwa barua hii. Lakini kabla sijafanya hivyo, wacha nikuonyeshe baadhi ya mada muhimu katika barua hii ili kukuongoza. Unajua, wakati mwingine nataka tu kukufanya uanze kufikiria, kufikiria, kufikiria kabla hatujaingia katika hili.

Kwa hivyo, hebu tuangalie baadhi ya mada hizi muhimu. Tunapoingia katika barua hii, ikiwa unatoka ulimwengu wa Magharibi, ikiwa unatufuata Marekani au Australia au Uingereza, tafadhali fahamu kwamba ingawa hatuishi katika ulimwengu ambapo nguvu za kiroho na yote hayo na kutajwa kwa shughuli za kiroho ni sehemu ya ulimwengu wetu, hiyo sio sababu ya kwa nini tunapaswa kuachana na hilo kwa sababu hiyo ilikuwa ukweli wa ulimwengu wa Paulo na ulimwengu wa Wakristo wa kwanza katika Waefeso. Anaandika katika barua hii akisisitiza mada kwamba Kristo ni mkuu juu ya viumbe vyote, hasa juu ya falme na mamlaka.

Kwa maneno mengine, nguvu za mapepo zinaweza kushinda katika ushawishi wao na nguvu zao, lakini nguvu zao hazikaribii nguvu za Mungu. Kwa hivyo, kwa wale walio ndani ya Kristo, hakuna haja ya kuogopa ushawishi wote wa nguvu hizi. Na Wakristo hawalazimiki kuishi kana kwamba kuna mapepo wanaojaribu kuwaponda kila siku na kuishi katika hali hiyo ya hofu.

Hayo kwa kweli ni maisha yasiyo ya Kikristo. Paulo angesema kwamba Mkristo anajua kile ambacho Kristo amefanya, katika Waefeso. Na wanaelewa kile ambacho Kristo ameshinda.

Na wanaelewa ushindi ambao Mungu ameupata katika Kristo. Mada hiyo itaenda, hasa katika sura tatu za kwanza za waraka huu, kuwaonyesha Wakristo wa kwanza kwamba, ndiyo, Kristo ndiye mkuu juu ya viumbe vyote. Mada ya pili tutakayoiona katika mjadala wa Waefeso ni kwamba waumini wameitwa kushiriki na Kristo katika kifo chake, katika ufufuo wake, na katika utimilifu wake.

Tatu, tutaona msisitizo juu ya kanisa kama mwili wa Kristo. Na mwili huo utakuwa na sehemu nyingi. Muda mfupi uliopita, nilikuwa nikizungumzia kuhusu muundo wa kikabila na jinsi watu wanavyoweza bado kuwa wa familia moja ya Mungu.

Paulo atasisitiza kwamba mwili wa Kristo ni mwili mmoja. Na atatumia sitiari ya mwili kuonyesha jinsi sehemu tofauti na tofauti tofauti, iwe ni za kikabila, kidini, rangi, au chochote kile, bado zinachangia katika kuufanya mwili kuwa jinsi ulivyo. Jambo ambalo anaelezea vyema katika 1 Wakorintho 12.

Anapozungumzia kuhusu karama za kiroho, anauliza maswali kama, vipi ikiwa mkono utaacha kuwa mkono? Ninapojaribu kunyoosha hoja ya Paulo hapo, napenda kusema hivi. Vipii ikiwa kucha zako zitaacha kufanya kazi? Loo, katika baadhi ya matukio, nadhani maumivu ukutani yatateseka. Wakati baadhi ya watu wanafanya kazi, migongo yao inauma, na kucha zao zinakataa kufanya kazi, wataenda nyuma ya ukuta na kujikuna mgongo wao ukutani.

Sasa, unapona maumivu kwenye kuta zako, hilo linapaswa kukukumbusha kuhusu umuhimu wa kucha zako. Hoja ya Paulo ni kwamba kila mtu ni muhimu. Haijalishi jinsi tunavyoweza kuona, sote tunaunda sehemu ya mwili wa Kristo.

Mfano wenye nguvu ambao ataufafanua katika barua hii. Na mada ya mwisho ningependa kuivuta mawazo yako ni kwamba Wakristo ni wa familia ya Mungu. Na familia hii ya Mungu huunda jumuiya ya imani.

Lakini kuelekea mwisho wa barua, pia atawapa changamoto ya kumfanya Kristo kuwa Bwana wa familia zao ndogo. Ikiwa muda utaruhusu, katika mjadala wetu kuhusu Waefeso, nitaweza kushiriki nanyi sura ambayo nilichangia katika kitabu hivi karibuni kuhusu mada hii.

Nyumba ya mwanadamu na nyumba ya Mungu. Katika Waefeso. Na jinsi Paulo anavyoonyesha nyumba hii kubwa ya Mungu.

Na jinsi familia kubwa inavyopaswa kufanya kazi chini ya Utawala wa Bwana Yesu Kristo. Na kuelekea mwisho wa mazungumzo, anafupisha kusema, Nataka hili litokee nyumbani kwenu. Hivi ndivyo waume na wake wanavyopaswa kuhusianisha.

Hivi ndivyo wazazi na watoto wanavyopaswa kuhusianisha. Hivi ndivyo mabwana na watumwa wanavyopaswa kuhusianisha. Ukifanya hivyo, basi mienendo ya uhusiano katika kaya kubwa itakuwa na athari ya moja kwa moja kwa kile kinachoendelea katika kaya ndogo.

Na iwe hivyo au la, kwa kweli, kaya ndogo ndogo ndizo sehemu ambazo makanisa hukutana. Kwa hivyo, inanza kueleweka zaidi kwamba anatoa picha hii ili kila

mnapokuja kukutana, mjione kama familia. Lakini kila mnapoondoka na mnapoenda kwenye nyumba zenu za kibinafsi, mmwone Yesu kama Bwana wa nyumba yenu.

Hii ni jumuiya ambayo kaya nyingi zitakuwa na Mungu wao wenyewe. Mungu anaweza kuwa Mungu wa kilimo anayewasaidia kufanya vyema katika biashara ya kilimo. Baadhi wanaweza kuwasiliana na Mungu anayewasaidia katika uwanja wa biashara.

Kama wewe ni mnywaji wa divai na unafurahia divai yako na yote hayo, labda unataka kupata kaburi dogo la Demeter, Mungu wa divai, na useme, unajua nini, najaribu tu kumwaga kinywaji na kusherehekea na kutumia hilo kama sehemu ya ajenda ya kunywa divai zaidi. Namaanisha, ilikuwa kawaida sana kuwa na mungu ambaye pia ni mungu anayesimamia nyumba za watu. Paulo anasema kwamba kwa Wakristo, Yesu anapaswa kuwa Bwana juu ya nyumba zao.

Nami nitakuonyesha hilo tunapoendelea katika mjadala huu kuhusu Waefeso. Lo, kuna mambo mengi ya msingi. Kwa nini tumekuwa tukitumia muda huu wote? Tutaendelea na kuangalia jaribio hivi karibuni.

Lakini hebu tuangalie sehemu ya mwisho ya majadiliano ya Clint Arnold kuhusu utangulizi. Jinsi Clint Arnold anavyoelezea kwa makini kusudi la Waefeso. Ni maoni yaliyochapishwa, nadhani, mwaka mmoja au miwili iliyopita.

Anafanya vyema katika kuchagua mijadala ya kitaaluma, kuiunganisha, kuiingiza katika utafiti wake mwenyewe, na kwa uangalifu kuweka katika sentensi moja ndefu kusudi la Waefeso kama hili. Paulo aliandika barua hii kwa mtandao mkubwa wa makanisa ya mahali hapo huko Efeso na miji inayozunguka ili kuthibitisha utambulisho wao mpya katika Kristo kama njia ya kuwaimarisha katika mapambano yao yanayoendelea dhidi ya nguvu za giza, ili kukuza umoja mkubwa kati ya Wayahudi na Mataifa ndani na miongoni mwa makanisa ya eneo hilo, na kuchochea mabadiliko yanayoongezeka ya mtindo wao wa maisha ili kufuata zaidi usafi na utakatifu ambao Mungu amewaita kuonyesha. Weka hili akilini mwako au kumbuka maneno haya, na kisha tutaanza moja kwa moja kuangalia jaribio hilo.

Kwa hivyo, nakuomba mwishoni mwa hotuba ya mwisho usome Waefeso, Waefeso yote ukiwa safarini. Natumaini umefanya kazi hiyo ya nyumbani. Kama hukufanya hivyo, huu ndio wakati wetu wa kuchukua Biblia yako na kuanza nami.

Tuanze tu kutazama mistari michache ya kwanza ya barua hii. Mstari wa kwanza na wa pili utasomeka hivi. Paulo, mtume wa Kristo Yesu, kwa mapenzi ya Mungu, kwa watakatifu walioko Efeso, na waaminifu katika Kristo Yesu.

Neema na iwe kwenu na amani kutoka kwa Mungu Baba yetu na Bwana Yesu Kristo. Hii, kwa njia nyingi, ni salamu za kawaida za Paulo, lakini ni muhimu pia kuburudisha

akili yako kwa sababu Paulo haachi kamwe kutumia baadhi ya salamu hizi. Hapa, tofauti na tunavyopata katika barua zingine kama Filemoni ambapo alijitambulisha kama mfungwa, kama barua zingine za Paulo, anasema, Mimi ni Paulo mtume.

Neno mtume linaweza kubeba maana ya mjumbe. Neno la Kigiriki apostolos hutafsiriwa kama mtu aliyetumwa. Linaweza kubeba maana ya mtu aliyetumwa na utume au wadhifa wa mtume.

Wasomi huwa wanafikiri kwamba dhana hii inaweza kuunganishwa katika jinsi Paulo anavyotumia lugha hiyo. Anapozitumia, anajaribu kwa werevu kuonyesha kwamba yeye ni mjumbe, lakini yeye ni mjumbe wa mamlaka ya juu, na kwa hivyo watu wanapaswa kumsikiliza. Ukitaka kuona anapobadilisha aina hii ya cheo katika salamu zake, anazibadilisha tu anaposhughulika na masuala ya kibinafsi sana kama vile jamii zote za kibinafsi ambazo ana uhusiano nazo binafsi.

Kwa hivyo, anapoandika kwa makanisa ya Makedonia, waandishi wa Thesalonike au Wafilipi au Filemoni, ambayo ni makanisa ambayo alifanya kazi na alikuwa karibu sana nayo, au Filemoni, ambaye anataka kuthibitisha kwamba wana uhusiano wa karibu sana naye, anaacha hilo na kusema, kwa kawaida tunasema, ee, Paulo, mfungwa, na hatatumia neno mtume. Kwa hivyo, ana maana ya, Mimi ndiye niliyetumwa, lakini pia mimi ndiye niliyetumwa kwa kiwango cha juu cha mamlaka. Kwa hivyo, nguvu na kitu cha mjumbe vimo humo.

Labda kama ninajaribu kuelezea, ingawa hiyo siyo lugha ambayo Paulo anatumia hapa, ni kama balozi mwenye nguvu. Mara nyingi nimesema kwamba ukienda katika nchi fulani na unatafuta mabalozi, una mabalozi kutoka aina zote za nchi huko. Lakini unaposema unataka kumwona balozi wa Marekani au unataka kumwona balozi wa Kanada au balozi wa Uingereza, oh, hiyo ni kazi ngumu kuweza kuwafikia.

Sikuweza kufikiria jinsi ingekuwa vigumu kwangu ikiwa Bw. Hakuna mtu, kama mimi, angetaka kufanya mazungumzo na Rais wa Marekani. Hata alipokuwa seneta, kuweza kupanga, kuweza kupata mkutano wa kibinafsi naye, kujadili, kunywa kahawa na kufanya mikutano yote hiyo naye, hapana. Lakini katika moja ya nchi za Ulaya Mashariki, kwa mfano, haikuchukua muda mrefu kwangu kuwasiliana na mmoja wa marafiki zangu kusema, je, unaweza kuzungumza na jamaa huyu ambaye anakaribia kuchaguliwa kuwa rais? Kura zote za maoni zinaonyesha hivyo.

Kila ishara inafanya kazi vizuri sana kwa faida yake. Lakini tuliogopa kwamba ikiwa angekuwa rais asiyeamini Mungu, hangewapa Wakristo fursa hiyo. Na nilitumia muda mwingi kujaribu kufanya huduma katika nchi hii mahususi.

Nilimpigia simu rafiki yangu na kumuuliza kama unaweza kunipangia kahawa na rais. Anapiga simu ofisini kwa rais na kusema, rafiki yangu anasema, na hivyo; yeye ndiye amekuwa akifanya hivi na hivi. Jambo zuri kwangu ni kwamba nilikuwa, na bado,

mmoja wa watu weusi wachache wanaofanya mengi miongoni mwa makanisa katika nchi hii. Kwa hivyo huwaoni watu weusi wenye lafudhi za ajabu.

Kwa hivyo, ni rahisi kutambua ni nani aliye karibu. Kwa hivyo, kwa kifupi, jamaa huyo alisema ndiyo. Na ningeweza kwenda kukaa chini, kukutana naye kwa saa moja, na kutumia muda kumjua na kumwomba atufanyie upendeleo ili kukuza uhuru wa kidini atakapokuwa rais.

Tangu awe rais, nimeweza kutuma maelezo. Nimeweza kufanya kazi kupitia marafiki. Na kweli analeta uhuru wa kidini katika nchi hii.

Sikuweza kufanya hivyo nchini Marekani. Kusema mimi ni mjumbe, lakini mimi ni mjumbe mwenye mamlaka. Ni kama kusema mimi ni balozi au rais wangu kutoka nchi muhimu sana.

Nguvu inayoambatana nayo ina nguvu zaidi. Hiyo ndiyo aina ya kitu ambacho Paulo atawasilisha kwa jina hili. Anashughulika na watu huko Efeso.

Wana ujuzi. Wanajua mambo ya biashara. Wako mjini.

Unajua, watu wa ndani ya jiji. Baadhi yenu mnafuatilia hili kutoka mijini. Unajua mienendo ya miji.

Paulo anajaribu kuwaelewa hawa jamaa. Pia anataka kuthibitisha kwamba yeye si mtume tu kwa hiari yake mwenyewe. Yeye ni mtume kwa mapenzi ya Mungu, kwa mapenzi ya Mungu.

Sio nje ya ajenda yoyote ya kibinadamu, lakini ni sehemu ya nia na mpango wa Mungu. Neno alilotumia kwa ajili ya mapenzi linaweza kutafsiri matakwa au matamania. Kwa kweli yeye ni mtume kwa sababu Mungu anataka awe mtume.

Unakumbuka jinsi jamaa huyu alivyogeuka kuwa Mkristo? Hakuwa na mpango wa kushawishi ili apate nafasi ya kuhubiri injili. Hakuwa na hali yoyote ya ukosefu wa ajira, kwa hivyo alitaka kwenda kufanya kazi kwa ajili ya Kristo ili apate kazi. Hapana, alikuwa na shughuli nyingi za kulitesa kanisa Kristo alipokutana naye njiani.

Mshushe chini kutoka kwenye farasi na umuulize swali kali zaidi la kumshtaki. Sauli, Sauli, kwa nini unanitesa? Hivi ndivyo maisha yake yalivyobadilika. Alisema yeye ni mtume kwa mapenzi ya Mungu, kwa matakwa na matamania.

Ya Mungu. Lazima umchukulie kwa uzito. Yule ambaye anatekeleza muamala wake ni muhimu sana.

Na watu wote kanisani wanamtambua Mungu huyu. Anasema anawaandikia watu hawa ambao ni watakatifu. Nilitaja, kama unakumbuka tulipokuwa tukizungumzia kuhusu hilo, nadhani tulikuwa tukizungumzia Wakolosai; katika utangulizi, nazungumzia watakatifu ili nisitumie muda mwingi hapa.

Neno mtakatifu hapa halimaanishi kutangazwa mtakatifu kwa Papa. Kwa maneno mengine, Kanisa Katoliki linapolazimika kupitia vigezo vya kidini ili kuweza kubaini kama mtu anakidhi vigezo vya kuwa mtakatifu, na Papa anapitia ibada muhimu ili kumfanya mtu huyo kuwa mtakatifu. Hilo silo tunalozungumzia hapa.

Neno watakatifu ni wingi wa neno takatifu katika maandishi ya Kigiriki. Paulo anapowaita watakatifu, anaita; anazungumzia watu walioitwa na Mungu, ambao wamechaguliwa na Mungu, na kutengwa na Mungu kwa matumizi yake. Na anawarejelea kama waaminifu.

Wakati mwingine, baadhi ya tafsiri katika Kiingereza hazitoi matokeo mazuri sana. Huelekea kuonekana kana kwamba zinawasilisha ujumbe ambao, Paulo anazungumzia wale walio na imani katika Kristo. Lakini lugha hiyo inawabeba zaidi wale walio watakatifu na wale walio waaminifu, wale wanaoaminika kwa kiwango fulani cha tabia njema.

Kwa hivyo, watakuwa na imani katika Kristo, lakini pia ni waaminifu katika kazi yao pamoja na Kristo. Na hii, ulimwengu ambao wao ni watakatifu na waaminifu au wa kutegemewa, ni katika Kristo. Na kisha salamu ya kawaida ya Paulo inaingia hapa.

Neema kwako. Neema kwako. Amani kutoka kwa Mungu.

Ninajaribu kujizuia nisifurahi sana kuhusu barua hii, kama nilivyowaonya mwanzoni. Lakini Paulo anapowaambia neema katika Waefeso, hasemi jambo la kawaida kama barua zingine alizoandika. Katika barua hii, atazungumzia neema kama ambavyo hajawahi kufanya hapo awali.

Ataelezea asili ya neema ya Mungu kama haijawahi kutokea hapo awali. Na ikiwa kanisa linaloundwa na jumuiya za makabila mengi litafanya kazi pamoja, ikiwa umoja utatawala kanisani, ni muhimu kwa kanisa kuelewa neema ya Mungu. Neema, neema iwe kwenu.

Amani, shalom. Ustawi ambao Mungu pekee hutoa ni sehemu yako ili usiwe na mapambano ya ndani yanayokufanya uwe na matatizo katika mienendo ya jamii. Na hii inatoka kwa Mungu, Baba yetu.

Tena, suala la ujamaa. Usiniruhusu niingie sana katika hili. Lakini Mungu, Baba yetu.

Na Bwana, Bwana Yesu Kristo. Kwangu mimi, neno Bwana ni mojawapo ya maneno tunayoyapitia kwa urahisi tukisoma barua za Paulo. Bwana, bwana, yule ambaye tunatenda, tunatenda, na kutii kwa amri zake.

Yeye na Mungu ndio ambao neema na amani hutoka kwenu. Baada ya kuandika haya, Paulo alikuwa anaenda kuandika kile ninachokiita ombi la kutopumua, kutopumua. Ataandika sentensi ambayo ni ya ajabu.

Kwa kweli, katika baadhi ya maandishi ya Kigiriki tuliyo nayo, ya hivi karibuni zaidi ni Nestle Alan 28. Nestle Alan 28 inagawanya sentensi hii katika sehemu tatu na kuweka vizuizi kamili. Katika baadhi ya maandishi ya Kigiriki, kuanzia mstari wa 3 hadi mstari wa 14 kuna sentensi moja.

Hebu fikiria hilo. Hebu fikiria mimi nikijaribu kusoma mstari wa 3 hadi mstari wa 14 kwa lafudhi yangu ya ajabu ya Kiafrika bila kupumua. Je, unaelewa? Nadhani Paulo alikuwa akitarajia watu wafurahi sana kuhusu alichokuwa anataka kusema.

Na ndivyo anavyosema. Atukuzwe Mungu na Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, aliyetubariki kwa baraka zote za rohoni katika ulimwengu wa roho ndani ya Kristo. Kama vile alivyotuchagua katika yeye kabla ya kuwekwa misingi ya ulimwengu, tuwe watakatifu na wasio na hatia mbele zake katika upendo.

Kwa upendo, alituchagua tangu mwanzo ili tufanywe wanawe kwa njia ya Yesu Kristo, kulingana na kusudi la mapenzi yake, kwa sifa ya neema yake tukufu, ambayo ametubarikia katika huyo mpendwa. Katika yeye, katika Kristo, tuna ukombozi kwa damu yake. Msamaha wa makosa yetu kulingana na wingi wa neema yake, ambayo alituzidishia katika hekima yote na ufahamu, akitujulisha siri ya mapenzi yake kulingana na kusudi lake, ambalo aliliweka katika Kristo kama mpango wa wakati mkamilifu, ili kuunganisha vitu vyote katika yeye, vitu vya mbinguni na vitu vya duniani.

Katika yeye, sisi tumepata urithi, tukiwa tumekusudiwa tangu asili kwa kadiri ya kusudi lake yeye atendaye mambo yote kwa kadiri ya shauri la mapenzi yake, ili sisi tuliokuwa wa kwanza kumtumaini Kristo tupate kuwa sifa ya utukufu wake. Katika yeye pia, mliposikia neno la kweli, injili ya wokovu wenu, na kumwamini, mliitiwa muhuri na Roho Mtakatifu aliyeahidiwa, ambaye ndiye dhamana ya urithi wetu, hata tutakapoupata, kwa sifa ya utukufu wake. Wow! Hebu fikiria hii ikiwa sentensi moja.

Hivi ndivyo baadhi ya maandishi ya Kigiriki ambayo tumeyaweka pamoja lakini hebu tuangalie vipengele vichache vya sentensi hii maalum ili kuandaa mtazamo wa kina zaidi wa sentensi hii katika somo letu lijalo. Kwanza, nataka kuelekeza mawazo yako jinsi Paulo atakavyoweka mwelekeo wa uhusiano wa kindugu. Katika mistari michache ya kwanza, angalia mistari ya tatu hadi ya tano pekee; anaanzisha dhana hii ya kifamilia kwamba Mungu ndiye baba wa waumini.

Pia ni baba wa Bwana wetu Yesu Kristo. Kisha, anaanzisha neno euthisia , ambalo waumini hupitishwa kupitia Kristo. Ni mojawapo ya maneno ambayo nadhani tafsiri ya Kiingereza haitusaidii sana.

Baadhi ya watafsiri wa Kiingereza hutumia neno sans. Hapana, neno hilo si sans. Neno hilo, ili kulitafsiri kihalisi zaidi, lingechukuliwa kuwa sans.

Tutakapoingia kwenye jaribio, nitawavutia kwenye hilo. Lakini angalia jinsi mambo yanavyokwenda. Mungu ndiye baba yetu.

Pia ni baba wa Bwana Yesu Kristo. Na sisi, yaani waumini, ni watoto wa Mungu walioasiliwa. Na kwa hivyo, ataweka sandwichi kwamba katika mazungumzo hayo sisi ambao ni ndugu na tuna urithi pamoja na Kristo sasa tutaketi pamoja na Kristo na sasa tutakuwa na mapendeleo haya pamoja na Kristo.

Na pia atahakikisha na kuhakikisha ulinzi wa kanisa kwa sababu ya msimamo huu na Mungu. Fikiria hilo. Hebu fikiria Mungu ndiye baba yako wa asili, na uko nyumbani.

Je, ungeogopa majambazi wenye silaha wakiingia? Yule ambaye halala usingizi, hasinzii. Yule anayeweza kuongea na kuacha vichwa vyao vianguke. Unajua, yule anayeweza kuondoka na kuacha tetemeko la ardhi litokee au kitu cha ajabu kitokee.

Mungu mwenye uwezo wa kufanya kila kitu na chochote. Je, ungehisi kutokuwa salama? Paulo anaanzisha dhana kali hapo kwamba ikiwa Mungu ni baba yako na utambulisho wako uko ndani yake na wewe uko pale, oh, napenda kifungu hicho anachoweka mahali pengine. Ikiwa Mungu yuko upande wetu, ni nani anayeweza kuwa dhidi yetu? Baba yetu wa Mbinguni ndiye ulinzi wetu wa kweli.

Zingatia muhtasari huu wa mistari hii michache. Sura ya 1, mistari ya 3 hadi 14, ni sentensi moja katika maandishi ya Kigiriki, kama nilivyosema hapo awali. Baadhi ya wasomi wamejiuliza kama hii ilikuwa aina fulani ya baraka ya Kiyahudi iliyochaguliwa na kuingizwa kwenye maandishi.

Lakini unataka kujua kwamba theolojia na mtindo wa maandishi haya maalum vinaendana na jinsi Paulo anavyoandika na kujadili masuala katika barua hiyo. Kwa hivyo, wachambuzi wengi wa hivi karibuni wanapuuza wazo kwamba hili lazima lilichukuliwa kutoka mahali fulani. Aina hii ya baraka, ambayo ni moja ya vipengele muhimu vya Agano la Kale, hasa unaposhughulika na Zaburi na zingine ambazo kwa kawaida tunazipuuza, ilikuwa sehemu muhimu ya uchaji wa Kiebrania wa kale.

Na hata kwa utamaduni wa Mashariki ya Karibu wa kale. Kwa hivyo sijiburudishii akili yako tu ili unaposoma mstari wa 3, uelewe kwamba Paulo Myahudi, ambaye alikuwa mfuasi wa Bwana Yesu Kristo, aliyezaliwa kutokana na utamaduni huu, anaelewa

muundo wa kawaida katika utamaduni huu. Kwa hivyo, twende kwenye Agano la Kale.

Usijikute sana na Agano Jipya, sawa? Na upate baadhi ya baraka hizi au lugha ya sifa unayoipata katika Agano la Kale. Katika Zaburi 72, mistari ya 18 hadi 19, Mtunga Zaburi anaandika, Na ahimidiwe Bwana, Mungu wa Israeli, atendaye mambo ya ajabu peke yake. Jina lake tukufu na lihimidiwe milele.

Dunia yote na ijae utukufu wake. Amina, na amina. Lugha ya aina hiyo unayoipata katika Waefeso 1:3 inasema, “Mungu atukuzwe aliyetubariki kwa kila baraka ya rohoni.”

Hisia hiyo ya lugha. Katika Agano la Kale, jambo la kuvutia tunalopata ni kwamba hata baadhi ya wapagani, wanaposhughulika na Wayahudi, huanza kutambua hili na kuanza kutumia baadhi ya hii inayoitwa Barakah kitamaduni pia kumtukuza Mungu na kusifu jina la Mungu. Nilidhani nikupe mfano ili kutoa wazo kwamba inaweza pia kuwavutia wasomaji wa Mataifa huko Efeso.

Kwa mfano, katika Danieli sura ya 3 mstari wa 28, Nebukadreza akajibu na kusema, Na ahimidiwe Mungu wa Shadraka, na Meshaki, na Abednego, aliyemtuma malaika wake na kuwaokoa watumishi wake, waliomtumaini na kuikataa amri ya mfalme na kutoa miili yao badala ya kumtumikia na kumwabudu Mungu yeyote isipokuwa Mungu wao wenyewe. Katika 2 Mambo ya Nyakati, pia tunaona jambo la kuvutia sana. Kisha Hiram, mfalme wa Tiro, akajibu, kuhusu kushughulika na Sulemani, katika barua aliyomtumia Sulemani, kwa sababu Bwana anawapenda watu wake, amekufanya uwe mfalme juu yao.

Hiram pia alisema, “Ahimidiwe Bwana, Mungu wa Israeli, aliyeziumba mbingu na dunia, aliyempa Mfalme Daudi mwana mwenye hekima, mwenye busara na ufahamu, atakayemjengea Bwana hekalu na jumba la kifalme.” Sasa, sitazungumzia Agano la Kale. Hoja yangu hapa ni kukupa wazo kwamba utamaduni huu wa kumsifu Mungu, na kumbariki Mungu kama sehemu ya utamaduni wa kidini ni sehemu muhimu ya hisia ya uchaji miongoni mwa Wayahudi, na tunajua kwamba katika ulimwengu wa kale wa Mashariki ya Karibu hasa, hilo linajitokeza kwa jinsi tunavyoona katika maandishi ya Biblia.

Inawezekana kwamba hili pia lilikuwa likionekana miongoni mwa Warumi na Wagiriki. Sasa, kuhusu Agano la Kale, hasa lile nililokuonyesha katika Mambo ya Nyakati, naona linavutia kwa sababu kama unajua zaidi kuhusu Sulemani na watu hawa wote, nadhani wakati mwingine baadhi ya wafalme hawa ni wajuzi tu wa biashara. Wanaweza kusema mambo mazuri kwa kumsifu Mungu, kumfanya Sulemani ajisikie vizuri, kuwapa biashara, na kisha mambo yanaenda vizuri kuanzia hapo.

Lakini hiyo ni safari tu. Iweke upande mmoja, na turudi kwenye mistari hii. Tukikaribia sana vipengele vya utangulizi wa sentensi hii ndefu kabla hatujajielezea zaidi katika mfululizo wa mihadhara unaofuata, wacha nikupe muhtasari wa jumla.

Kama ungechagua mistari hii kutoka mstari wa 3 hadi 14 na kuanza kuisoma, utaona kwamba njia rahisi ya kuisoma kuhusu jinsi sentensi inavyotiririka itakuwa muhtasari nitakaokupatia. Lakini ningefanya nini baada ya kukupa muhtasari ni kuchukua sentensi hii changamano na kukuonyesha mambo muhimu yanayojitokeza katika hili ili tuweze kujadiliana nayo kitheolojia na kuelewa kile Paulo anachofanya hapa. Kwa hivyo, kwa upande wa muhtasari wa jumla, tunamwona Paulo akitoa hoja kwa hili.

Mungu atukuzwe kwa kutufanya watu wake mwenyewe. Nasi tutapanua hilo. Ametuchukua, atataja katika mistari hiyo.

Mungu atukuzwe kwa ukombozi na ufunuo wake. Ametukomboa na ametufunulia siri yake. Mungu atukuzwe kwa urithi na tumaini letu.

Tunamtukuza Mungu kwa sababu si tu kwamba alituokoa sasa, bali pia ana urithi kwa ajili yetu. Na tunapotumaini urithi, si jambo la kubahatisha. Ni jambo ambalo tuna uhakika kwamba tutalipata.

Na Mungu atukuzwe kwa ajili ya wokovu wetu, wa sasa na wa baadaye. Fikiria kuhusu muhtasari huu wa jumla unapoangalia andiko hilo kwa sababu tutaanza kufafanua baadhi ya vipengele vya jaribio hili. Naweza kufunga kipindi hiki mahususi? Na kama utaniruhusu, acha nisome mistari miwili ya mstari huu mahususi ambayo naipenda sana kutoka kwa Esta.

Ahimidiwe Mungu, Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, aliyetubariki kwa baraka zote za rohoni katika ulimwengu wa roho katika Kristo. Hata alipotuchagua katika yeye kabla ya kuwekwa misingi ya ulimwengu, ili tuwe watakatifu, watu wasio na hatia mbele zake katika upendo, katika upendo, alituchagua tangu mwanzo, ili tufanywe wanawe kwa njia ya Yesu Kristo, sawasawa na kusudi la mapenzi yake.

Ubarikiwe kwa kila baraka ya kiroho katika ulimwengu wa roho kwa ajili ya Mungu huyu aliyetuita na ambaye kwa sababu yake labda ulitiwa moyo kujiunga na mfululizo huu wa masomo. Ubarikiwe. Na natumaini kwamba tunapochunguza kitabu hiki, utahisi hata kubarikiwa zaidi kuwa mwana, binti, mtoto wa Mungu, mpendwa sana, uliyelindwa, mrithi ambaye ana urithi mwema unaokusubiri.

Asante kwa kujiunga nasi. Na natumai utaendelea na masomo yako nasi. Mungu akubariki.

Huyu ni Dkt. Dan Darko na mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Nyaraka za Magereza. Huu ni kipindi cha 19, Utangulizi wa Waefeso, Sehemu ya 2.